

JAKIN, hogei urte geroago

Bukatu berria dugun urtearekin bete ditu Jakin-ek bere lehenengo hogei urteak. Ez da adin txarra ekintza berri eta handiagoei ekiteko. Ikusten denez, asmo horrekintxo gatoz... Baina, geroaren bila goazela, zergatik ez murgildu poxi bat bizi izandakoen oroitzapenetan ere?

Euskaltzaindiaren gerrateondoko lehenen Biltzarre irekia egin zenean, irten zen plazara Jakin aldizkaria. Lagunarteko giro gozoa aurkitu zuen haur jaioberriak, 1956ko udazken hartan. Gogora ditzagun orduko gidariak: Fernando Mendizabai, Iñaki Bereziartua eta Iñaki Bastarrika. Orduantxe bertatik ekarri zituen luma berriak: Garatetar josulaguna, Osa laterandarra, Baztarrika beneditarra... Agian, orain bitxiak gertatzen zaizkigun elkar-lanak ziren haik.

Gazteen plazaratze hura, garaiko ingurumarian ikusi beharra dago. Bi aldizkarik zeramaten urte haietako gidaritza: lehen-lehenik Guatemalako «Euzko-Gogoa»k, eta Donostiago «Egan»ek. Urte guti barru, herbestearen mugek irentsiko zuten lehenengoa; «Egan»ek, oster, orduantxe hasi zuen bere emanik beteena.

Orduko gazteok pozik irakurtzen genituen bi aldizkariak. Ez zen ereintza galdua hura. Baina, guk etxe barneetan ginharduen lanak argitara irten nahi zuen, eta gure luma apalarentzat zaila zen orrialde haietan lekurik topatzea. Hortaz gain, komentuete eta apezgaitegietan amets genituen egitekoek erabili gabeko gaiak eskatzen zizkiguten. Aipatu ere laster aipatu genuen, zaharragoek

agian sinestatzen ez zuten euskal Unibertsitatea ere. Izan-nahi eta berrikuntza-gogo bati erantzun nahi zitzaion: lehendikakoari eutsi nahia, geroari egokitu mina. Hoi zioen ale hark:

Gogo bat daramagu. Euskal-gogoa irarri zigun Yainkoak. Damuz, baño, **gogo** au aul da gugan. Txikitandik utzi genuan euskal-giro ori, eta ordutik erdalats indartsu batek inguratzen gaitu, beste kultur-ats bat... Edertu dezagun geure izkuntza. Egungo arazoetara egokitu. Saia gaitzen edotariko gai ta arazo euskaraz erabiltzen.

Egungo tontoretik begiraturik, argi dago dei hura puntu-puntu egin zena. Euskal alfabetakuntza Eliz-etxeetan bakarrik zen posible, eta hantxetik etorri beharko zuten idazle berriek: lehenengo hamar aleetan 52 firma berri agertu ziren, 9 ikastetxetatik eta 111 lanekin.

1960ko urteak esanahirik handiena ukan zuen, orduan nabarmendu bait zen belaunaldien arteko etena. 1959-1961eko urteetan gordinik agertu zitzaigun eztabaidan, Jakin-ek etorkizunaren alde jokatu zuen, egiteko bikain eta premiazko baten alde: euskara kaletartu eta kultura osoa —maila eta mueta orotako jakitekoetan— euskalduntzearen alde. Eginkizun hori oso argi ikusi dugu beti, eta, une bakoitzean, idazlan konkretuetan mamitu nahi izan dugu. Denboraren etorriari garaian garaiko erantzuna eman nahi izan diogu, eta halaxe egin zen 1960an ere.

1961eko urtarrilean inprentara zen, anartean polikopia-tua azaltzen zen aldizkaritxo. Han poza... eta honagoxe atsekabea: baimenik gabe genbiltzanez, debekatu egin ziguten berehala. Hala gertatu zen Jakin-en lehen isilaldia. Hala ere, taldeek ez zuten lana baztertu.

1964ean berriz ere jendartean zen argitalpena. Eraberritua, komentuetxeetatik kanporako aldizkaria. Gizon eta aurpegi berriak ere agertu ziren, redakzioa ere beste giro batean zebilen. Donostian lekutu zen Redakzio hau 1968an. Jakin aldizkariaren urterik onenak izan ziren 1964etik 1969rainoko haik. Eta onenean geundela, gobernarien erabakia: agertuak ziren idazlan batzurengatik ukatu egin zitzaion Jakin-i legearen babesa. Ez zegoen, beraz, aldizkari-rik.

Azken triste hori gorabehera, beteriko lanean aipatu beharra dago Jakin-ek euskara batuaren alde egindako lana. Honen historiari, ez da hau ohorerik ttipieneta-

koa. Bera izan zen 1964eko Baionako Erabakiak onartu eta betearazi zituen lehen aldizkaria.

1969an, beraz, aldizkako publikaziotan jarraitzerik ez zenez, errebista inguruan sorturiko taldea liburugintzara pasa zen. Gaur arte jarraitu dugu lan horretan, ustez euskal kulturaren abiada bizkortuz. Liburuak egitea bai, baina kultur animazioan ohitura berriak sortzea ere izan da gure asmoa; hona bien fruitu zori: Natur Zientziak. Hiztegia, «Jakín Hiztegien» aitzindari.

1977aren atalburu honetan, gure jatorrizko langintzari heltzen diogu: aldizkariari. Hogeitaz urteren buruan plaza-ratzen da atzera. Berritua nahi genuke Jakín: izen bera, Euskal Herriarekiko atxekimendu eta egokitasun bera, ikuspegi ugariagoak, luma zailduak, gai biziagoak. Bide luzea egiteko asmoz abiatzen gara. Hogeitaz urtetako historiak frogatua utzi du, ez dugula lanaren eta burrukaren beldurrik. Hogeigarren urte honek, urte-muga baino gehiago, historia luzeagoaren epe berri baten hasera markatuko al du!

Kultur aldizkaria da Jakín. Kulturaz, herri baten biziera, lana, sentiera, pentsaera, jakitatea, jokaera, sentikortasuna ulertzen dugu. Ez du Jakín sail, eremu edo ikuspegi batek soilik bereizten. Sailak eta eremuak oro (soziologia, ekonomia, deretxoa, filosofia, erlijioa, zientzia, literatura, etc.) erabil genitzake; eta ikuspegi desberdinetatik begiraturik erabiliko ditugu. Kultur-, pentsamendu- eta saio-aldizkari kritikoa izanen da Jakín.

Lan-tresna bat da, beraz, Jakín, euskal kultur eta politik ekintzaileentzat, unibertsitariantzat, alfabetatzaileentzat, irakasleentzat, idazleentzat, kultur-eragileentzat, kazetarientzat. Emango dituen azterketengatik, sintesiengatik, ikuspegiengatik eta izango duen seriotasunagatik, gaurkotasunagatik, orokortasunagatik, onuragarri dakioko euskal langintzan dabilen edozeini.

Euskal Herrian errotzen da Jakín, eta Euskal Herriako. 1960az geroztik herri honek sortu eta bereganatu duen dinamika berriaren joerak eta ikuspegiak bezala ekarriak, haintzat eta ontzat emanik abiatzen gara. Aurrera jarraitzeko asmotan abiatu ere. Bai. Euskal Herriko eta kultura unibertsaleko bide berriak, arazo biziak behin eta berriz tratatuko ditugu. Euskal kultura, lehenbaitlehen kultura modernu bilaka dadin, eta kultura unibertsalak euskal kulturaren berezitasuna onar dezan.